

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica in petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javna zahvala, smrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročilno, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč.«

Trst, Gorica in Istra.

(Konec.)

Toraj? Moj toraj obstoji v tem, da bil bil uže čas popustiti neka stara železa, katera v sedanjem mesečnem sijaju koristijo prav malo. Da Slovani bivajo na Primorskem bodisi sto, petsto ali tisoč let, istina je, da bivajo, in ako ne nastane kaka kužna bolezen ter jih vseh ne pokonča, ostali bodo najbrže še mnogo časa... ako ne radi družega, vsaj zagledaj ker neso ločeni od drugih avstrijskih Slovanov, temveč stoje za hrbotom Kranjske in Hrvatske. In to je pravi vzrok radi česar slovansko širjenje dela velike korake in živahno se boreč z Italijani gospodarji zemljišča, ako prav pomemčevalna propaganda ni nikoli ničesar učinila niti ne bode kajti Nemcev domačincev tukaj ni.

Avstrijska vlada pa — čeprav je kolikor toliko prijazna italijanskej, ali vedno bolj prijatelj svojim interesom — razumevši napev iredentističnih družtev, se je vrgla z dušo in telom v naročaj Slovanom, kojih težnje javno in tajno, kakor potreba nanese, podpira, koje težnje so naposled vse naperjene v škodo italijanskemu življu.

Takšen je položaj, ki bode za nas zmirom grši dokler se ne bode spoznalo ne samo v kraljestvu temveč tudi v nekaterih naših krogih, da neke demonstracije neso samo neumne ampak tudi škodljive, kajti one pred vsem ne plemené mejnarodni položaj, temveč, in to je še slabše, obtežujejo naše stanje v borbi na nože, koje moramo biti s Slovani. Ta živelj, povsod, od Idrice do Kvarnera, dviguje vedno bolj glavo ter proti nas poplaviti v malih središčih in na kmetih.

Konzul Durando je dobro umeval položaj, ali ker se je držal daleč od nekkih grebenov moral je prenašati vsakovrstne

vojske, koje morejo majhni stvori izumiti in vzdrževati.

Največje prašanje obstoji v tem, da, dočim se društva zabavljajo prireraje nesmiselne demonstracije, ktere vedno bolj opozorujejo na nas vlado in pri kojih se igrajo s Slovani, izgublamo mi vedno več zemljišča z etnografske strani. Društvo „Pro Patria“ si prizadeva sicer napraviti jez etnografskej navali Slovanov ali njega mož so pičle in, ako uspeva v Trentinu proti bolehnemu in neznanemu nemškemu življu, ne uspeva na Primorskem nasproti Slovanom, kateri tukaj učinjajo dobro polovico vsega prebivalstva.

Mi potrebujemo probude iz kraljestva ali jaz bi želel, da bi nas se navduševalo vse drugači, nego nas Cavalotti in Imbriani; želel bi, da bi ta borba bila resna, zakonita, podprta od vsega naroda in samo na narodopisnem polju... Politiko, vsaj za sedaj, prepuščajmo bogovom... in, ako to ne gre, spoštovanemu Crispiju, kateri, navzlic nekaterih pogreškov, ni gotovo mož, ki deluje z glavo v vreči, vsekakor pa glede domoljubja ne treba mu hoditi v šolo h Cavalottiju niti h iredentističnemu odboru, niti h mesarju Mrakitschu (na zdravje! hvala) rojenemu v Bolcu, katerega so nedavno v Trstu zaprli pod krivdo, da je vrgel petardo.

Naj nam bode dovoljeno priobčiti na tem mestu v glavnih potezah komentar tukajšnjega uradnega lista „Adria“ k omenjenemu dopisu v Fanfullo:

„Kakor smo obečali, objavljamo danes naše bilješke in opombe h članku v „Fanfullu“, kojega smo vsega ponatisnili v odgovor Independentiju, ki je večeraj ponatisnil članek iz prejšnjega dne zaplenjenega lista samo z drugim naslovom. Iz imenovanega rimskega časopisa ni Independentie ponatisnil ni jednega članka, pač pa je prevzel

srečala; pozabiti jej nisem mogla, da je zaničevala moj in svoj narod.

Ona brzo ni več mislila na to.

Minolo je nekaj let. Na tržaškem kolodvoru bilo je mnogo potovalcev, ki so čakali vlaka. Moji so me spremili do kupeja in odšli. Ostala sem sama z nekaterimi sopotovalci, ki me pa neso zanimali.

Uže je konduktur zaprl vrata, ko priteče gospodična vsa spehana in kriči:

„Prosim, konduktur, odprite mi, hitro, prosim hitro!“

Odprl je vrata našega kupeja in vanj stopi vsa iz sebe ona — moja nasprotnica iz šolskih let. Spoznala sem jo takoj, ona pa mene ne, ker ni imela časa. Hitela je spravljalati malenkosti, ktere je vzela seboj v kupé in katerih je imela poln naročaj.

Se le ko smo imeli Trst uže daleč za sabo, jame pazljiveje gledati krog sebe in v tem spozna mene.

„O, Tavčar! dober dan!“

„Dober dan Mikelič.“

„Kako Tebi?“

„Hvala, dobro in Ti?“

„Tudi. Spoznala Te nesem do zdaj.“

„Jaz Tebe pa, koj ko si vstopila.“

„Zakaj me nesi nagovorila?“

„Nesem znala, da Ti bo prav, saj veš, da se nesva ljubile,“ sem dejala.

ali prav za prav premenil njegov pomen ad usum svojih privržencev, ki so uže davno sem navajeni misliti s tujo glavo.

„Člankar v Fanfullu“ ne zvrta krivde na Carduceija, De Amicisa in druge slavne italijane glede pogreškov v koje so zabredli glede Trsta — kar bi rad dajal zastopiti Independentie; temveč kriviči one, ki so jih v pogrešek zapeljali, koji so jih koj ob njihovem prihodu doslovno zaplenili ter jih varovali liki javni stražniki in ne dopustili, da bi občevali z nikomur družim razun z osebami njihove stranke in v zbirališčih njihove stranke.

„Independentie praša sarkastično so li mogli ital. gosti iti na obisk k Nadlišku in Nabergoju... Istinito, one ki so prišli sem, da prouče in spoznajo pravi dež, položaj, tržaških prijateljev dolžnost je bila seznaniti tudi s slovanskim odličnjaki, ki neso nič manj tržačani; v gospodih Nabergoju in Nadlišku bi spoznali dva poslanca v zbornici in mestna svetovalca neitalijanske narodnosti, v prvem tudi jednega drž. poslanca izbranega v jedni skupini našega mesta...

„No, izvzemši ona dve gospoda, s koliko italijanskih Tržačanov, ki ne spadajo k Independentie-vej cerkvi, so prišli v dotiko ti gosti? Od njihovega prihoda do odhoda so bili držani v nekakej kvartaneni.

„Mi ne poznamo sovražtva Slovanov proti Italijanom. Slovani branijo svojo narodnost in jezik, kakor jo branijo Italijani. Lahko se mej njimi nahajajo in se bodo nahajali nekateri preveč navdušeni, ki se hočejo polastiti tudi tujih pravic.

„Ali bodimo pravičai. Nočemo jo imenovati sovraštvo ampak nezaupnost in antipatijo, ono čut Slovanov, koja ni morebiti opravičena, jako opravičena, ako pomislimo na obnašanje ne vseh avstrijskih Italijanov proti njim, temveč pa onega

Prosim Te, otročarije — in pa človeku dobro dene, ko dobi znano osebo na peti.“

„Kam se pelješ?“

„Na Reko. In Ti?“

„Jaz tudi na Reko.“

„K znancem?“ je ona dalje uprašala.

„Da.“ Ne vem zakaj sem ji zamolčala, da se vozim ogledat svoj novi dom, dom svojega družega.

„Si še vedno Slovenka?“ Vpraša me po daljšem molku, smeječa.

„Saj nesem še umrla, da bi od smrti vstala Italijanka“ sem jej odvrnila.

„Lepo Te prosim kaj pa imate Vi Slovenci? Saj je vendar dobro znano, kaj v Trstu počenjate, naši časopisi poročajo o tem.“

„Vaši časopisi! Na teh je uže dosti resnice!“

„Ti si torej še vedno stara Tavčar!“

„In Ti še vedno stara Mikelič!“

„St. Peter!“ kričal je konduktur.

Stopim k oknu in uže me je ugledal dragi moj, ki mi je došel naproti do pol poti. Šinilo mi je nekaj v glavo.

Konduktur mu je odprl, pozdravila sva se in on je sel poleg mene, Mikelič vis-a-vis.

Predstavilo sem ga jej kot znanca

dela Italijanov, ki nikakor neso zvesti Avstriji, koji pa bi hoteli, ako bi jim bilo mogoče, zanikati Slovanom vsako pravico ter bi jih hoteli imeti za svoje sužnje? Mi nočemo dolgo obravnavati tega neljubega predmeta; zadosti je pa čitati Independentie in druge organe in podorgane eiusdem farinae, da se zastopi mrzenje, s katerim se morajo navdahniti naši soobčani Slovani, videč se žaljene v onih čutih, koje oni, kakor vsi drugi narodi različnega plemena, smatrajo za najsvetejše!

„Čigava je krivda ako vlada ravna bolj uljudno s slovanskimi družvi nego z nekaterimi italijanskimi? Pravimo nekaterimi, kajti italijanska družtva spoznana lojalnim, uživajo isto vladino naklonjenost. Fanfulla to jasno pove, kajti vlada je sprevidela napev iredentističnih družtev.

„Mi jih nočemo nazivati naravnost iredentistične ali puste upljivati na se od nekacega duha, ki diši po iredentizmu...“

„Je li pa kako slovansko društvo, ki bi javno in odkrito ne izjavljalo svoje zvestobe, združenosti k ostalim avstrijskim deželam in udanosti presviteljevladojočej hiši? Ni ga niti jednega.“

„Čigava je krivda ako vlada v nekaterih italijanskih družtvah ne vidi in ne more uvideti družega nego nevarnost, kajti nekateri prvaki se trudijo, da jim utisnejo nek protiaavstrijski značaj?“

„O društvu Pro Patria smo nedavno govorili. Ponavljamo, da, ako italijanski živelj ne bode imel od tega društva dosti vspeha, ali bode zadnji negativen, krivda bode to onih, ki so to društvo vodili na tako krivo pot... O tem pričča zadnji famozni Občni zbor, ki se je vršil v Trstu minole jeseni.“

svojega in napravil je na njo povoljen utis, kar sem brala iz njenih oči.

„Zna gospod italijanski?“ vprašala ga je sladko. Naglo jaz mignem z očmi in on odgovori:

„Žal, gospodična, ne znam italijanskega.“

Hitro potem me vpraša:

„Ali je ta tudi Slovenec?“

„Da“, odgovori jej kratko.

„In to prizna povsod brez — no brez sramežljivosti?“

„No se ve da, saj vidiš, da z mano govori le slovenski.“

„Kako krasno, polno brado, kako ljubeznjive modre oči; kako rast ali je res kak Slovenec tako lep?“ Hitela je italijansko, prepričana, da on ne umé.

„No kakor vidiš“ — — —

„In tako eleganten, tako samosvesten — krasen mož! — Na to vzamem jaz v roke časopis, kateri mi je ponudil moj zaročence in delaje se tako, kakor bi mu v časopisu nekaj brala, rečem:

„Glej, ona zasmehuje naš narod, Ti jej ugajaš, Radovan, obéduje te. Ne izdaj se, kaj sva si, pridobi si jo in glej, da bo Slovenska, predno izstopimo.“

Razumel me je. Pričel je pogovor z njo, jaz sem pa čitala, a nisem izgubila ni besedice iz njiju govorjenja.

PODLISTEK.

Moja nasprotnica.

Spisala Marica.

Hodile sva skupaj v eno italijanskih šol v Trstu. V našem razredu bili sta dve stranki; avstrijska in italijanska.

Jaz sem spadala k prvej, ona k drugoj. Ker sem pravila, da sem Slovenka, se mi je posmehovala, klicala me je „živio“ in „zakaj“. Sama je pa najrajša skladala belo-rudečo-zeleno barvo in na čelu svoje stranke, potegovale se za lepo Italijo. Da si so to bile otročarije, me dve sva si bili nasprotnici in to hudi nasprotnici.

„Od kod je tvoj oče?“ sem jo uprašala.

„Iz Ipave.“

„In mati?“

„Iz Postojne.“

„In Ti?“

„Jaz sem iz Trsta“, odgovorila mi je jezno.

„Jaz sem Tržačanka in kot taka sem Italijanka, kaj morem za to, da so moji stariši po naključju iz slovenskih krajev?“

Končali sva šole in videli sva se prav redko kedaj. Pozdravljali sva se, a meni je bilo tako nekako čudno, ko sem jo

Do tukaj uradni časopis. Mi smo prinesli njegove opombe in pojasnila o dopisu v „Fanfullo“, radi tega, ker je „Adria“ v Trstu uradni list in glasilo dež. vlade. Njegove izjave so nam porok, da se tudi pri nas daní ter nam tudi slavna vlada počenja biti nekoliko bolj pravična: Da bi vsaj te svoje izjave in prepričanje tudi v javnosti oživotvorila ter več ne pritiskala Slovanov ob steno!

Ista vlada spoznava, da nas je v Trstu in njega okolici nad 40.000; od teh živi nas v samem mestu brez dvojbe nad 20 tisoč, vendar pa nemamo še niti jedne slovenske ljudske šole in mestni magistrat še vedno z nami uraduje v nam neumljivem, tujem, laškem jeziku! Borimo se za lastne po državi nam zajamčene pravice, borimo se čvrsto in tirjamo to, kar nam je postavno dovoljeno, do sedaj pa še vedno brez uspešno! Ako nas uže pripoznavate; ako spoznate naše število in moč: umestno je, da nam dovolite kar nam ustavni zakoni zagotavljajo!

Bog dal, da bi z novim namestnikom prisijala tudi za nas primorske Slovence in Hrvate boljša doba — narodne ravnopravnosti!

* * *

Z dne 30-31. m. m.: objavil je imenovani rimski časopis drug dopis iz Trsta, katerega prevod tukaj podajemo našim čitateljem:

Trst, 29. julija:

Indipendente od danes odgovarja v dolgemu članku na moje pismo tiskano v vašem časopisu z naslovom „Trst, Gorica in Istra“ ali razlogi tega časnika, koji je od svojega začetka sem prevzel v lasten monopol patriotizem teh dežel, so žalibog kakor po navadi; rečem samo, da isti časopis, da me prepriča iče zavetišča v sofizmah in v onem lehkorečju, ki polaga drugim na jezik kar hoče, trga fraze in jih namešča z družimi. Prav je! Le naprej tako. Ti ljudje hočejo, da je narod slep ter da jemlje rog za svečo in to je istinito najboljši način.

Zanikam pa Indipendentiju pravico slepiti Tržačane, kajti tako neumni in slepi hvala Bogu dosedaj še nismo, da bi ne poznavali pravih odnošajev v deželi! Jaz nesem nikdar niti sanjal herezije zanikati italijanstvo Trsta; isto bi jaz branil z golo sabljo v rokah ako bi stvar, utrjena po zgodovini in po naravi, potrebovala mojega potrjenja. Ni res, da sem trdil, da je Primorje (Litorale) zemljepisno ime. Kdo je to trdil? Jaz gotovo ne in če Indipendente se več ne spominja, naj prečita moj

Radovan jej je povedal svrhu svojega potovanja in ona je ne hoté vskliknila ko je čula, da potuje kamor ona.

Od časa do časa pogledala mu je izpod čela in videla sem, kako ljubeznjivo se vede z njim, da si ve, da je Slovenec, kako ga zaljubljeno pogleduje.

Tudi on je igral dobro svojo ulogo. Pravil jej je v svojih študentovskih letih o svojem potovanju; o Dunaji je govoril kakor o svojem domu in tudi o Parizu vedel je mnogo, ko je videl, da jo to zanima.

Strmé ga je ona poslušala in ne verujoč mi popolnem, ga še enkrat vpraša: je li res njegov materni jezik slovenski.

„Da, slovenski je moj materni jezik, ljubim ga in govorim ga izmed vseh najrajši. —

Mislila me je globoko zamišljeno v čitanje in rekla mu je polglasno:

„Moji stariši so tudi Slovenci, pa neso z nami nikdar govorili slovenski. Nesem torej vedela, da se ta jezik prija vsakemu govoru in spisu; pri nas v Trstu se — no pri vsem tem bi jaz rada znala slovenski.

„Potem bi mi preveč ugajali, gospodičina!“ vskliknil je on.

„Potem, gospica bi si ne želel družega nego poslušati besede v svojem milem jeziku, izhajajoče čez Vaši koralni ustni!“

Ne vem kam je gledal tedaj, kajti

dopis, v kojem trdim, da je to ime, ki se daje v avstrijskem burokratičnem jeziku Trstu, Gorici in Istri.

Za Primorje imamo samo dve zgodovinski imeni, namreč: Istra od Kvarnera do Timava in Furlanija od Timava do Idrice; in, ako se to ne dopade i zaznamovanje „Venezia Giulia“ za vso deželo od Idrice do Kvarnera. Ali to še ne izvzame istine, da bi v tej deželi ne bivali Slovani, in da ti zavzemajo izdatni del vsega prebivalstva: in to tudi, ne da bi bilo treba, da Carducci in de Amicis (kakor omenja ironično Indipendente) obiščeta častna gospoda Nadliška in Nabergerja... mesti pohoda Minerve in Giunastiche.

Glede imen in priimkov, prav otroško delo je, pobijati Slovane z jedinim orožjem ker so mej nami nastanovljeni samo 1000 let. Oni tu bivajo in zadosti; in prebivajo ti tu ne kot memoidoč narod (kakor na pr. Nemci), ampak kot stalno prebivalstvo... resnica je, da je njuno število v zadnji dobi naraslo in se pomnožilo. Da pa bivajo tod uže tako dolgo, da so nekateri izmed njihovih unukov uže menjali svojo narodnost o tem pričajo gg. dr. Vidaković, Rašković in mnogo drugih, ki spadajo k italijanski liberalni stranki, kojih imena, navzlic njihovej italijanskej narodnosti, neso italijanska temuč slovenska. —

Česa to pomeni?

To znači, da dober del italijanskega prebivalstva, celo v višjih krogih, ni rimskega izvora, radi česar, ako izvedete na dan stara železa o starosti vašega izvora, to je jasna priča, da nemate temeljitih dokazov za polemiko.

Za pobijanje Slovanov treba drugačnega orožja, treba vsaj nekakega modus in rebus (treznomišljenja), koji bi vlade ne silil, da o nas sumni celo v najnedolžnejših stvarih! Politika prijateljev Indipendentija in drugih jednakomislečih časopisov nas je privedla v najslabši položaj, v tem ko smo bili pred letom 1866 mi, koji smo celo proti vladi delali glavni utis, sedaj pa žalibog istega ne dajamo in pri tem zgubljam vedno bolj zemljišče ter prišli smo do tega, da Istra se bori v svojej notranjosti in na otocih za etnografični obstoj!

V Trstu in v isterskih pobrežnih mestih ni sicer nevarnosti za italijanstvo ne sedaj ne v bodočnosti; zadostuje li to da se vlada osrčuje, da prepušča Slovanom v notranjosti Istre vedno več prostosti? In vsa ona masa Slovanov, ki se je nekdanj polagoma poitalijančevala uže od prvega

njeni ustni bili sta blede, kakor ves njen obraz. Bala sem se uže, da ne izgubiva igre, no ona ni vsega tega opazila, zarudela je, odkaljala se za svojo pahljačo in dejala:

„O jaz sem bila vedno dobre, bistre glave, naučila bi se kmalo posebno, ko bi imela — — —

„učitelja, ki bi mi ugajal“ hotela je dostaviti, toda konduktar je zakričal: „Fiume!“

Ta klic jo je neprejetno dirnal in le nerada je izstopila.

Na vratih se je še enkrat obrnila in najn počakala „ako Ti drago“, je dejela „pridi me obiskat“ in gospod tudi lahko pride, strije pa bode vesel.

Še en ljubeznjiv pogled njemu in bila je zunaj. Na kolodvoru so jo pričakovali. Tudi naju so sprejeli njegovi stariši, mi dva sva se sladko smehljala, hoteča se odškodovati za toliko časa.

Družega dne sva srečala na glavnem šetališči najino znanko s svojim stricem; jaz sem se tesno držala Radovanove roke, zrla ga prav poredno, pogovarjala, smehljala se, da jej ni bilo težko uganiti, da sva se večeraj zlagala.

Pogledala je najn tako srdito — — — on pa je dejal:

„Ti si vedno poredna, Milka!“

rodu, je-li prav, da se upira sedaj asimilaciji, samo radi tega ker neke nepremišljene demonstracije so oživele v nasprotnikih in v vladi čut odločnega odpora?

Trebali da Trst potrjuje svojo italijansko narodnost s petardami? So li potrebne one majhne demonstracije drugačne naravi, ki se vsak dan tukaj vrše ter gotovo ne porivajo naprej voza za en sam korak temveč so v drugem smislu škodne?

Italijansko solnce, ki tukaj sije tako lepo kakor v Florenci in v Rimu, jezik našega ljudstva, zgodovina naše občine, vse dokazuje italijanstvo Trsta in kdor išče dokaza temu jedva v pretiranosti kacega govornika, ali časopisa, ali si ni zadosti svest lastne italijanske narodnosti ali ne pozna škoda, ki lahko od tega nastane našim deželam. Sicer pa je bil moj članek pazno prečitan in tolmačen: in lahko trdim, da osebe, kojih ni oslepila strankarska strast neso imele mu česa oporekati. Jaz sem Italijan in ni mi treba hoditi v šolo k Indipendentiju, da se naučim ljubiti mojo domovino.

Svoji k svojim!

III.

Mi Slovenci imamo še drugo silno slabo razvado, mi se v trgovini prav nič ne zavedamo svoje narodnosti. Kar nam je treba kupujemo najrajše pri tujcih, kakor da bi nas naši slovenski trgovci ne mogli tako dobro postreči, kakor naši nasprotniki. V tem obziru ravnamo tako nespametno, kakor noben drug narod. Le pogledjmo malo, kako delajo drugi.

Ako pride Anglež v tuje mesto, poišče si take gostilne, katerim so gospodarji Angleži, ako mu je treba rokodelcev vzame si Angleže, ako je le more dobiti, kar kupi, kupi pri Angležih. Tako delajo tudi Nemci. Le opazujmo tukaj v Trstu živečo nemško kolonijo, da se prepričamo o tej resnici. Vsi skoro so prišli iz Nemčije, nikdar se neso prej videli, a tu so združeni in složni mej sabo. Shajajo se v svojih družtvih, kjer se natančneje spoznavajo, podpirajo se vzajemno v trgovskih podjetjih. Posledica temu razumnemu ravnanju je, da Nemci v Trstu v vsakem obziru napredujejo, da jih je čedalje več da imajo vedno več denarja, vedno obširnejšo trgovino.

Kako vse drugačni smo mi. Mi imamo tukaj v Trstu svojih rokodelcev, obrtnikov in trgovcev vsake vrste na izbero. No vprašaj je, se li poznajo mej sabo, se li kje shajajo, da bi se pogovorili o svojih trgovskih in obrtnih rečeh ter da bi soglasno in vzajemno postopali? Nikdar! Kar je naših ljudi, je vsak sam svoj, ne briga se za slovenske svoje tovariše, da družijo se raji z Lahi nego s Slovenci. In kedo je temu kriv? Nekoliko njih odgoja pri prejšnjih laških gospodarjih, mnogo in največ pa naše občinstvo samo!

Mi tako radi povdarjamo, kako ogromno število je nas Slovencev v Trstu in okolici, bahamo se s tem, da je vsa zemlja obdajajoča Trst čisto slovenska brez katere koli tuje primesi. In vendar neso še našli sredstva, da bi to naše število in našo moč dali laškim Tržačanom čutiti. To sredstvo je kaj preprosto in bode vendar silno uplivalo na naš razvoj in na značaj mesta. Ravnajmo se v praktičnem življenju po angleškem in nemškem vzgledu, kupujmo le pri naših trgovcih, naročajmo dela le pri slovenskih obrtnikih, najemajmo si samo slovenske posle in slovenske delavce in videli bodete, kak prevrat nastane vsled tega v mali trgovini in obrti. Naši trgovci in obrtniki, ki si sedaj ne upajo odločno pokazati svojega narodnega mišljenja, ne bodo tega skrivali, kadar sprevidijo, da neso odvisni od Lahov, ampak da se pošteno žive o tem, kar

skupijo s Slovenci. Tu bodo kakor gobe rasli slovenski napisi nad prodajalnicami in italijanski značaj mesta, bode čedalje bolj zgineval. Dovolj imamo svojih narodnih trgovcev in obrtnikov vsake vrste v Trstu, da nam ni treba prav nič zahajati k tujcem, mej sabo lahko pokrijemo vse potrebe in zadovoljimo vse zahteve, samo vzajemnosti treba. Denar, ki ga trosimo pri tujcih, nosimo ga rajše svojemu človeku, privoščimo svojim ljudem dobiček, katerega v nespameti svoji dajemo tujcem. Tako ostane naš kapital vedno v naših rokah, rastel bode in imel čedalje večji upliv v javnem življenju. Od svojih trgovcev in obrtnikov imeli bodemo dvojni dobiček: Ti nam bodo bolje in solidnejše stregli nego tujci, vrhu tega pa bodo jemali v službo samo slovenske mladeniče ter tako odgajali mladi narastaj slovenski za obrt in trgovino! Od nasprotnikov tega ne moremo več pričakovati. Ti gledajo, da se od nas okoristijo, kolikor morejo; z dobičkom pa, ki smo jim ga sami vsilili, delajo proti nam in našim otrokom. Nasprotnost proti Slovincem je v Lahih uže tolika, da uže nočejo več jemati slovenskih pomočnikov v službo ter delajo v trgovskih družtvih z vso silo na to, da bi zaprečili našim mladeničem z dežele pot v Trst. To bi bilo za nas velika škoda in izguba, katere nas morejo obvarovati samo naši trgovci, ako je narod dovolj podpira! V tem slučaju se nam jasno kaže velika praktična vrednost vzajemnosti mej slovenskimi trgovci, obrtniki in mej narodom. To vzajemnost mora propovedovati in širiti vsak razumnik mej narodom ter onim, ki praktične vrednosti takega ravnanja še ne poznajo, to razbistriti in je poučiti. Ni dovolj, da se samo piše po novinah, za take ideje treba mejsbojne agitacije, le z živo besedo moramo pridobiti narod na svojo stran. Vsakega razumnika dolžnost je pa, da po svojih močeh dela v dosego te svrhe. Saj to ne zahteva poselnih žrtev; tu in tam kaka beseda, dober svet, prijateljsko svarilo, to mej narodom več izda, nego še tako lepo pisani članki. Delajmo torej z združenimi močmi v dosego naše svrhe in uspeh je neizogiben.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Češki Nemci neso sprejeli ponudbe, naj se udeležijo deželne obrtne razstave, ki bode 1891. l. v Pragi. Gospodje trde, da so v deželi sicer v manjšini, da pa imajo veliko obrt in trgovino v rokah in da tega nočejo dati Čehom v službo. Nekateri listi obsojajo abstinenco nemških poslancev na Češkem, ker ta politika škodi narodnemu gospodarstvu ter se narodnostni prepir s tem zanaša tudi na to polje. Drugi je pa zopet podpirajo in zaklinjajo, naj tirajo to do skrajnosti. Motijo se pa, ako mislijo, da Čehi ne bodo mogli brez Nemecev shajati. Po shodu nemških telovadcev v Monakovem vpletajo se kaj radi nemški listi v naše notranje zadeve. Govor bavarskega princa Ljudevita, daje jim povod k raznim premišljevanjam in modrovanjem. „Neue Preussische Zeitg.“ prinesla je več člankov, v katerih je po svoje raztolmačila pomen avstro-nemške zveze. Ta list se ve da, prav pogumno napada Taaffejev sistem ter naglašja nemško-narodni značaj te zveze. Iz vsega se vidi, da bi Nemci radi deli Avstrijo popolnoma pod noge ter jo s pogodbo zavezali stopiti popolnoma v službo nemškega naroda. S posebno slastjo se sklicuje na „duhoviti govor bavarskega princa“ ter koncem navaja doslovno njegove besede. Pravijo tudi, da je nemški cesar brzojavno čestital princu Ljudevitu na tem govoru. Da so v Berlinu vladni krogi neizmerno zadovoljni s tem govorom pričamam to, da vsi vladni listi in celo „Reiche-

anzeiger* še dan danes donša razne razprave in razmatranja o tej izjavi. Našim vladinim krogom bode morda to dovolj, da spregledajo in sprevidijo, kako koristi ima naša država od te zveze „Reicha“, hočejo nam dati ministerstva, vladine sisteme, hočejo vzeti našej zbornici upliv na vnanjo in notranjo politiko države itd. In vse to, ker je naš cesar rekel nekdanj, da je nemški vladar, in je nedavno napil kameradstvu nemške in naše vojske. To bi bilo res lepo kameradstvo. Nemei bi za nas mislili in govorili, vladali in ukazovali, nam bi ne bilo treba drugega, nego molčati, ubogati in delati po njih povelju. To bi bilo uže malo preveč „gemütlich“. V Avstriji živi hvala Bogu dovolj Slovanov, ki bodo znali te nemške račune prekrižati.

Vnanje dežele.

Pot ruskega carja v Berlin, daje raznim novinarjem še vedno gradiva dovolj, za dolge članke. Kakor se pričakuje pride car mej 22. in 26. t. m. v Berlin. Kako ga bode tamošnje prebivalstvo sprejelo si lahko mislimo. Uže pred dvema letoma so ga Berlinčanje prav mrzlo in ravnodušno sprejeli in letos bodo njemu nasproti še bolj ravnodušni. Čudno je to, da so razmere mej nemškim in ruskim dvorom vedno prijazne, kljub temu pa nemške službene in neslužbene novine nečuvno hujskajo proti Rusiji in nje vladarju. Kar koli se zgodi v političnem življenju, kar ni berlinske gospodi po volji, za vse dolžijo Rusijo, da je ona temu kriva. Ko se je raznesla vest, da hoče Francija papeža pregovoriti, naj se naseli na Francozskem, rekli so da je Rusija imela vmes svojo roko. Ta sumničenja postajajo uže smešna, dokazujejo nam pa, da Nemce silno jezi, da se je Rusija znala obvarovati neodvisno in da ima velik upliv na politični položaj v Evropi.

Črna gora in nje knez Nikica ne dajejo nemškim novinarjem miru. Srčno prijateljstvo mej črnogorskim in ruskim vladarjem je vznemirja in to čedalje bolj, ker stopiti obe vladarski hiši sedaj po možitvi knjeginje Milice tudi v ozko sorodstvo. Dunajska „N. Fr. Pr.“ prinesla je dolg članek o črnogorskih željah in težnjah v katerem skuša dokazati, da knez Nikica hrepeni uresničiti velikosrbsko idejo, zediniti vse srbske zemlje, tudi Bosno in Hercegovino, spodriniti Obrenoviće na Srbskem ter si sam posaditi kraljevo krono na glavo. Židovski list dokazuje po svoje, da je vse to samo rusko maslo, da so Črnogorci v ruski službi, in da Srbom od te strani preti največja nevarnost. Se ve da pohvaljeni list ne zablija svariti Srbe pred ruskim uplivom ter je kakor koklja vabi pod svoje krilo, kjer so edino varni. Piše se lahko kar se hoče, vprašanje je samo, ali se dotični, komur je pisanje namerjeno, hoče ravnati po teh modrih nasvetih.

Mej Nemčijo in Švico so še vedno napete razmere. Nemčija je dvignila pogodbo o naseljevanju. Do sedaj je varovala nemške naseljenike v Švici posebno pogodbo, tako tudi Švicarje na Nemškem. Nemčija je to pogodbo pretrgala češ, da hoče s tem zabraniti naseljevanje nemških socialistov, ki so imeli v Švici svoje trdnjave, od koder so potem širili svojo agitacijo po Nemškem. S tem, pravijo nemški listi, ni hotela Nemčija delati zdražbe, ampak težila je samo za tem, da Švica postopa proti nemškim socialistom po zakonu in ne več tako dobrodušno, kakor do sedaj.

Z izidom volitev v generalne svete na Francozskem peča se „Nord“ ter pravi, da sedanji poraz generala Boulangerja ne daje še nikakega jamstva za to, da pri volitvah v državno zbornico ne zmaga. — Kongres proti suženstvu, katerega je sklical kardinal Lavigerie je odložen, ker se je priglasilo premalo udeležnikov. Plemeniti kardinal je zelo pobit zaradi tega, in brž ko ne, kongresa ne bo več.

Mej Italijo in Rusijo so razmere malo napete. Italijanski vojaški ataše ni povabljen k velikim vojaškim vajam ruskim. „Riforma“ piše, da se noben vojaški zastopnik tujih držav ne udeleži teh vaj.

Angleži se bodo te dni sprejeli z derviši na egiptski meji. Ustaši so uže blizo in boj je neizogiben. Angležem pomagajo egiptške čete, katere so dobro uvežbane in so Angleži z njimi popolnoma zadovoljni. Tudi Nemci se bijejo v Afriki. General Wissmann ima mnogo posla, da se brani proti zamorecem, ki so dobro oboroženi ter imajo tudi topove.

DOPISI.

V Vojščici, dne 31. julija. [Izv. dop.]

V torek dne 30. julija razobesili smo našo trobojnico na novo pokrite šolskem poslopju, pa kaj bi je ne; ona bodi naše geslo. Pokali so topiči in vmes zaorila je zbrana šolska mladež ponosno „Cesarsko himno“ in še nekaj drugih kratkočasnih pesnic oznanjuoč veseli dogodek, ki smo ga radostnega srca učakali. Kakor goba po jesenskem dežju vzrastlo je to poslopje, dom učečej se mladini ali šola.

Imamo jo, naj le reče kdo kar hoče. Občinar naš bodi vesel, štej si v čast, da se s pomočjo tvoje roke in tvojega znoja, ponosno dviguje ne kolosalno ali velikansko, pa vendar čedno postavljeno šolsko poslopje. Hvaležen vam bode poznejši rod, blagrovani vas bodo potomci ter rekli: moj ded ni držal križem rok, ni se zbal truda, delal je od ranega jutra do poznega večera.

S tem ste postavili hram oliki svojega milega slovenskega naroda, tedaj narodni ste, skrbite za narodov obstoj in za probuditev narodne zavesti. Vsak korak, ki ga storimo, smo naprej.

Bog daj, da bi ta hram stal narodu v blagor, da bi omika cvela tudi mej prostim ljudsvom, ter nas rešila ljudi, ki so jej nasprotni.

Bog živi vse, ki so kaj pripomogli pri pri stavljenju novega šolskega poslopja. Tako Vam kliče: Vojščičan.

Domače vesti.

† Baron Josip Filipović feldzajmjašter in vojaški poveljnik Češke umrl je 6. t. m. od kapi. Pokojnik je bil rojen v vasi Novom, poleg Gospića v nekdanji vojaški granici, bil je pravi hrvatski junak, graničar, ki je dosegel najvišjo vojaško čast. Veliki pokojnik zaposel je Bosno ter se o tej priliki odlikoval kot strateg. Bil je eden najboljših vojskovodij in odlikovan je bil z največjimi avstrijskimi redi. S prva je bil Filipović prevzel civilno in vojaško upravo Bosne in Hercegovine, a ker ni Madjarom po volji vladal, moral se je umakniti iz zasedenih dežel prepustiti mesto ljudem, ki pokornejšje služje Madjarom. Iz Bosne vrnil se je na prejšnje svoje mesto v Prago.

S pokojnim Filipovićem legel je v grob hrvatski junak s katerim se je narod smel pred svetom ponašati. Pokojnik je bil dober sin svojega naroda ter je v vsaki priliki rad govoril lepo materinščino svojo. Vsem, ki so služili pod njim, ali bili v zvezi z njim ostane v neizbrisnem spominu. Lahka mu zemljica. Večnaja pamjat.

Imenovanja. Finančno ministerstvo je imenovalo višjim komisarjem finančne straže kom. Josipa Stefić in Gustav Korb in komisarjem Huga Grignaschi, Andreja Trdan in Drag. Brezavščeka.

Levstikova slavnost v Velikih Laščah. Slavnostni govor pri odkritji spomenika govoril bode c. kr. notar na Brdu gosp. Janko Kersnik. — Naznanila so do sedaj svoj prihod naslednja društva: Pevski zbor Ljubljanske čitalnice (20 pevcev) „Dolenjski Sokol“ s zastavo in več ga-

silnih družtev. — Gosp. dr. Celestin, vseučiliški profesor v Zagrebu, naznanil je odboru svoj prihod z gospo soprogo.

Senožeška podružnica sv. Cirila in Metoda bodo imela svoj redni občni zbor 11. avgusta t. l. popoldne ob 4. uri v hiši gosp. Perhavca Ignacija v Senožečah. Vsi čestiti udje vabijo se tem potem na polnbrojno udeležbo.

Slavnost „Slovenskega pevskega društva“ v Celji bila je toli sijajna, da Štajerska še ni videla jednake slovenske veselice. Udeležencev mnogo stotin. Samo iz Ljubljane prihitelo jih je nad sto. Red uzoren. Zborovanja udeležilo se je poleg udov tudi mnogo gostov. Koncert izboren. Udeležba tolika, da ni bilo dobiti prostorčka uže ob 5. uri.

Barkovljanski stari cerkveni pevi nas prosijo naj bi natisnili v našem listu zahvalne besede namenjene g. nadučitelju Možetič-u bivšemu orglarju in pevovalju v Barkovljah. Res je vredno omeniti, da je bilo cerkveno petje v Barkovljah pod vodstvom g. Možetiča prvo v okolici — enako so priznavali pred leti tudi laški listi. Gosp. Možetič okrepil in spravil je na noge pred leti tudi domači narodni pevski zbor, kateremu ni bilo menda para v okolici. Kakor se je takrat govorilo, tožila sta radi tega g. Možetiča na magistrat — naš „gouverner“ in nek drugi človek, kateri je v Barkovljah prav tako domač. — kakor gouverner sam. Ne vemo koliko je na tem resnice, slišalo se je potem, da je prepovedal magistrat učiteljem po okolici učiti narodno petje — in g. Možetič je opustil na to učenje narodnih pesni. Radi slabega zdravja opustil je učitelj sedaj še cerkveno petje in orgljanje.

Natečaj. Razpisana je ustanova Jerolima Grego v znesku letnih gold. 300 za absolvirane dijake mestne realke, ki nadaljujejo svoje šole na jednej tehničnej višjej šoli v Avstriji. Prošnje do konca t. m. pri mestnem magistratu.

Našim delalcem. C. kr. morskimi arsenal v Pulju potrebuje okolo 100 delalcev za ladijetesalnico izvežbanih v izdelovanju železa. Starost delalcev ne sme presegati 40 let ter morajo biti popolnoma zdravi; — da se to konstatira preiskoval jih bode ob njihovem prihodu v Pulj poseben zdravnik; s seboj naj prinesejo krstno pismo kak dokument, s katerim izpričajo njih podaništvo, spričevalo npravnosti in delalsko knjižico. Podvrženi bodo posebni skušnji iz njih rokodelstva ter odloči se jim po zmožnostih tudi dnina. Potne odškodnine ne prejmejo.

Koroške razmere. Tovarnar Maks vitez Moro v Vetrinji na Koroškem je bil nedavno odlikovan od presvetlega cesarja s komturnim križcem Fran Josipovega reda. Minolo nedeljo mu je ekscelencija gospod deželni predsednik koroški slovesno izročil visoki red.

Nj. ekscelencija gospod deželni predsednik je nagovoril odlikovanca z daljšim nagovorom, ter rekel mej družim: — Dvoje vprašanj danes giblje duhove: socijalno in narodnostno vprašanje, in žal da njun vpliv na razmere življenja ni povsod blažilen, ker večkrat sta v žalostnem nasprotju z velikimi interesi kulture.

Narodnostno vprašanje giblje duhove, in tudi to ne povsod na korist človeštva, niti ožjih krogov. Brez dvoma temu vprašanju mnogi pripisujejo veliko važnost, nasledek temu pa je večkrat zastajanje na poti do prave omike.

Na mnogoštevilnih popotovanjih po deželi nisem imel prilike, da bi bil slišal take želje, kakoršane večkrat od zunaj nosijo v deželo. Slovensko prebivalstvo v deželi sije v svesti, da je navezano na Nemce in hoče s temi v miru živeti. To je tudi tukaj v Vetrinji in družina Moro je veliko k temu pripomogla, da je tako... Želim, da bi bil tudi v narodnostnem oziru vedno mir, da bi se veje nemškega hrasta in slovanske lipe

združile v široko streho, pod katero naj bi oba naroda srečno skupaj živela... Odlikovanec brat Leopold pl. Moro je pozneje napil ekscelenciji deželnemu predsedniku ter rekel med drugim:

„Na Koroškem je mir, akoravno — in rečem to ne gledé na grajo ali hvalo — so se brezvestno trudili, da bi zanesli narodnostni prepri v deželo; da se je ohranil ta mir, pomagala nam je deželna vlada koroška, pomagal nam je njen načelnik.“

Slov. državni poslanci sedaj veste, kdo na Koroškem kalí mir!

Izlet veteranskega društva minolo nedeljo v Milja se je neki dobro obnesel. Z loydovim parnikom se je odpeljalo iz Trsta okolo 900 udeležencev. Pri tej priliki naj nam bode dovoljeno opomniti, da se to društvo, ki obstoji skoraj izključljivo iz slovenskih udov, poslužuje navadno v svojih poslovih laškega in nemškega jezika ter izdaje svoja povabila samo v teh jezikih. Nam se to vsaj tako dozdeva, kajti povabila k zadnjemu izletu nismo dobili nikakega, samo slučajno nam je jedno pred oči prišlo. Pri sedanjih okoliščinah se moramo mi temu le čuditi in isto grajati!

Načrt hrvatske hipotekarne banke. Ogerska hipotekarna banka se posvetuje uže dlje časa z dunajsko banko Union gledé ustanovitve nove hipotekarne banke za Hrvatsko in Slavonijo s sedežem v Zagrebu. Ta projekt bode, ako bodo okoliščine dopustile, izvršen uže v teku prihod. jeseni. Glavnica te banke bi morala znašati od 3—5 milijonov goldinarjev in nekateri interesovani v Zagrebu so izjavili, da del te glavnice sami pokrijejo.

Okrajna blagajna za delalce ponesrečene pri delu in bolne za Trst in okolico začne svoje delovanje 1. prihodnega meseca. Magistrat povablja delalce in gospodarje ali delodajalce, da k blagajni pristopijo odnosno vpišejo svoje podložne. Natančnejšje se zve iz dotičnega naznanila, kojega je magistrat izdal v laškem jeziku čeprav je tri četrtine tržaških delalcev slovenske narodnosti.

Pogozdovanje Krasa. Komisija za pogozdovanje Krasa v goriškej — gradiščanskej grofiji je nasadila v letu 1888 gole površine v znesku 179 hekt. (125.5 v sežanskem okraju, 35.2 v goriškem, 18.3 v gradiščanskem) s skupnim troškom gold. 4737.29. in vporabivši 1,340.610 mladih drevese; luknje za nasade priskrbele so občine same. Razun tega se je porabilo za zboljšanje prejšnjih nasadov 627.000 drevese in potrosilo gold. 1910.77. Skupno število v letu 1888 nasajenih dreves znaša torej 1,968.070 komadov, troški nasajenja pa gold. 6648.06. Rastline so se vzele deloma v lastnih šolah komisije v Komnu in Gorici, deloma iz erarijalnih nasadnih šolah ali vrtovih v Komnu in Boljuncu. Površina prvih znaša vkupe 7000 kvadratnih metrov, njih vzdrževanje stane na letu 1888 znesek gold. 1240.24. V obrambo nasadov proti živini na paši se je naredilo 2112 metrov suhega zidu v dolžini ter v to potrosilo gold. 647.52. Nadzorstvo oskrbujejo trije od komisije plačevani poljski čuvaji.

Peronospora v trž. okolici. Kakor nam poročajo iz več krajev okolice, jela se je širiti ta nesrečna trtna bolezen vedno bolj po okolici. Opazovati jo je bilo prejšnja leta samo v gorenji a letos širi se tudi v dolnji okolici ter mnogo škode učinja. Kakor znano edin pridelek naših okoličanov je vino radi česar jim mi v novič priporočamo, da uporabijo vsako sredstvo, da se ta nesreča odvrne. Raba zmesi bakrenega vitrijola in apna je neki dobra in priporočljiva; poduk a rabi tega sredstva smo jim nedavno prijavili. — Evo ti, dična kmetijska družba v Trstu, prilike pokazati svojo potrebo in veljavo; ali trž. „kmetovalci v fraku in pinji“, ki sedé v odboru tega društva se za te pojave malo ali nič ne zmenijo. V okolico ti pridejo samo tedaj,

ko je vino uže narejeno, da se ga napijejo in ga hvalijo. Trstu je te družbe treba kolikor vozu petega kolesa. Čas bi bil vendar enkrat, da se naši poslanci v drž. zboru oglase, naj se družba in drž. podpora poveri okoličanom ter se osnuje slovensko kmetijsko društvo, kakoršno je v Gorici.

Sodna obravnava proti prejšnjemu uredniku Independentija Geniramu in dveh sodrugom radi prestopka §. 11. tisk. zakona vrši se danes. O izidu bodemo poročali prihodnjič.

Razpust nemškega šolskega društva. „Politiki“ se poročajo iz Dunaja: — Ako nas česa se začudenjem napolnjuje denasnji odlok, s kojim se razpušča „Schulverein für Deutsche“ čudimo se, da se je to storilo še-le sedaj.

Navzlic znani pravljici, da se nemštvo pritiska ob zid, Slovani se ne morejo pritoževati, da vlada ni skrbela mejnjimi za red in policijstvo. Čestokrat se je uvidevala v upravničnih stvarih nevarnost za državo ali vsaj za občen mir in red v kratkem časnikarskem članku, v zborovanjih, v ničnih slavnostnih znakih, v narodnih barvah; — vse to je pri Slovanih za državo bilo opasno. Ali česa pomeni vse to proti drznemu in sistematičnemu pobujanju državne zavesti, koje tira velikonemška propaganda v Avstriji uže več let z nečuvno bezsramnostjo? —

Zgodovina „Schulv. für Deutsche“ je v Avstriji kos zgodovine Germanie irredente. To društvo je bilo gojišče in gnjezd o najčistejše veleizdaje. Besedo „Germania irredenta“ rabil je nek njegov ud in zaščitnik uže pred leti v državnej zbornici. Vse grupe in podružnice tega društva so bile zgolj gibanje naperjeno proti obstoju Avstrije. Državni zakoni in oblast, domoljubni in dinastični čut so se z nečuvno bezsramnostjo v neštevitnih prilikah zasmehovali in zaničevali. Je-li treba povedati kje se je gojil oni duh, ki se je javno izražal pri graškem vseučiliščnim komersu v zaničevanju cesarske podobe, pri odkritju spomenika Mariji Tereziji v nečuvni poulični demonstraciji i v popevanju „Wacht am Rhein“, pred vojskincem ministerstvom, v šumečih skandalih o priliki nastopa ječe in odpusta iz zapore poslanca Schönnerer-ja, kar je nedavno v javnej državnozbornski seji izražal poslanec Türk? Vse to se je pa zgodilo pri vsem nadzorovanju in straženju policije. Mi smo istinito združji, da kličemo na pomoč policijo. Kar se je tukaj godilo pred očmi in ušesi vseh, to ni bilo več izraz narodnega navdušenja temveč očitno veleizdajstvo, ki je predrzno nasprotovalo vsaki državni postavi in oblasti in očitno rečemo, da je nemarnost in potrpnost vlade proti temu sovražnemu gibanju, tako neumerno kakor proti divjanju Italianissimov v Trstu.

Grof Taaffe je slednjič uničil to ognjišče vse velikonemške agitacije v Avstriji in vsak pravi Avstrijec mu bude za to hvalo vedel. Ali s tem ni še vse storjeno kajti nemški nezadovoljni rovači snujejo uže drugo germansko zvezo čije glavni smoter bude gojiti ideje in namere „neodrešene Germanije“!

Kakor je iz tega razvidno, tudi v Velikonemcih tli in se goji, kakor draga cvetka, veleizdajstvo in neavstrijstvo. Kdo je pa slišal o enacem početju v slovenskih družtvih?

Zaprlo je redarstvo 56letnega Jakoba Miheliča iz Kočevja, blagajničarja tukajšnjega del. podpornega društva, „Unione operaia“, ker je istemu izneveril 2100 gld.

Skrivnostna smrt. V nedeljo je neka Ivanka Prusnik nekdanja točarica v gostilni „Alla città di Vienna“ najela kočijo ter se vozarila tja in sem brez kacega namena. Na večer proti 10 uri drdrajoc po cesti proti Miramaru, nenadno odpre kočijina vratica in skoči v morje. Kočijaž je koj skočil za njo, da jo reši ali ni je

mogel več najti v valovih. Jokaje je mož to pripovedoval drema gospodoma katera sta šla uprav memo ter čula njegove klice na pomoč. Truplo one nesrečnice so izvlekli iz morja v ponedeljek zjutraj, moža je pa redarstvo obdržalo v zaporu.

Novo bankovce bodo baje kmalu zopet zamenili z družimi, ker so slabo narejeni in se zlasti barva na njih kaj lahko razmaže. Izdali bi jih neki niti ne bili, da ne manjka zelo goldinarskih listin.

„Ljubljanski Zvon“. Vsebina 8. zvezka: 1. Gorazd: Attila in slovenska kraljica, Pesem beneškega Slovenca. 2. Dr. Ivan Tavčar: Grajski pisar. Zgodovinska podoba, 3. Dr. M. Murko: V provinciji na Ruskem. Potopis. (Dalje.) Ferdinand Seidl: O menjavi topline v Ljubljani. (Dalje.) 5. Jožef Rakež: „Nekaj o novem „svetovnem“ jeziku. 6. Zamejski: Vzdihi. 6. 7, 8, 9. 7. Anton Funtek: Luči. 8. Velimir: Naša potovka. 9. J. Steklasa; Gajbija turški prerok. 10. Književna poročila. 11. Listek.

Učiteljski „Tovariš“. Št. 15. prinaša: L ali v; Domača vzgoja; Svitoslav i Danica; Domoznanstvo kranjske vojvodine; Svednji vek; Dopisi.

Rimski katolik. V zvezek tega četletnika je ravnokar izšel ter prinesel različnega gradiva.

„Vrtec“. Št. 8. prinaša: 1. Ob sklepu šolskega leta. 2. Prati gremo! 3. Radovedni otrok. 4. Ženjica. 5. Vodniku. 6. Prva čestitka. 7. Boj na Kovačiču. (Konec.) 8. Listje in cvetje.

Izvoz moke. Od 1. januarja do 30. junija t. l. se je izvozilo iz Reke 604.381 metričnih stotov moke.

Gospodarska in trgovinske stvari

Past za muhe.

Vzlic raznim napravam, katerim je namen muhe odganjati ali preganjati, ostanje muhe venderle v toplim poletnem času, zelo neprijeten gost ki ga se moremo le nekoliko obraniti. Zadovoljni smo, če moremo sitnosti, katere nam delajo muhe, nekoliko odstraniti, in to z načinom, ne da bi vsak dan posebe imeli mnogo opravila. Z neko pripravo, je to nedvomno omogočeno. Narejena je ta priprava iz žleba, ki je pritrjen ob spodnji šipi, in sicer tako, da muha, idoča dolj po šipi, mora čez ozek predstrešek skozi razo (špranjo) v žleb. Tu v žlebu je muha vsekakor ujeta, ker mu je dno napolnjeno s tako tekočino, v kateri pogine, na pr. z

milnico (žajfaičo). Muha namreč hoče uti iz žleba, zaletava se ob stene in v tekočino, in slednjič v njej pogine. Da se žleb more izprazniti, očediti in na novo naliti, bodi tako pritrjen, da se da snemati. Vsa naprava je tako preprosta, da jo more vsak klepar narediti.

Dunajska borza

6 avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	gld. 83.90
„ „ „ v srebru	—	85.10
Zlata renta	—	100.80
5% avstrijska renta	—	99.65
Delnice narodne banke	—	909.—
Kreditne delnice	—	336.75
London 10 lir sterlin	—	119.70
Francoski napoleondori	—	9.51
C. kr. cekini	—	5.65
Nemške marke	—	58.52

Zahvala

katero izražam vzajemno zavarovalni banki Slaviji v Pragi, oziroma njenemu glavnemu zastopniku gospodu Ivanu Hribarju v Ljubljani na jako hitrej in v mojo popolno zadovoljnost izplačane svoti, v odškodovanje pogorelega mi poslopja in krme v pretečenem mesecu t. l. Ob enem pa vsojam si priporočati, ta prekristni in pošteni zavarovalni zavod, vsem tistim, kateri nemajo še zavarovanih svojih poslopji, da jih pri tem zavodu zavarujejo.

Prosek 5. avgusta 1889.

Ivan Nabergoj.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 3/4%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ „ 2 „	3-mesečni „ 2 1/4%
30- „ „ 3 1/4 „	6- „ „ 2 1/2 „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nov. borsena tarifa na temelju odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Graдец, Hermanstadt, Inmost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-14 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888.

15--24

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3% e. preav di 5 gni	2 3/4% e. preav di 20 gni
3 1/2% „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „
4% „ „ „ 4 mesi fisso	3 1/2% „ „ „ 3 mesi
5% „ „ „ 6 „	3 1/2% „ „ „ 6 „

Sulle lettere di versamento in circolazione andrà in vigore il nuovo tasso d'interesse a datare dal 13 e 20 Marzo a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 3/4% d'interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest od altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell' i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 15—24 Trieste, 8 Marzo 1888.

Išče se služabnico

zmožno v kuhanju in drugih domačih opravilih. — Več se pozve pri upravništvu našega lista. 5—6

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zn-ska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske do 100 gld. prej., zneske preko 100 do 1000 gld. mora se od- povedati 3 dni, zn-ske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Eskomtjuje menjice domicilirane na tržaš- ke trg. po 3 1/2%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške d. 1000 gld. po 5% višje zneske od 1000 do 10000 gld. v tekočem računu po 4 1/2%

Vše svote po dogovoru. Daje denar proti vknjižicoju na posojilo v Trstu. Obresti po dogovoru. TRST, 1. aprila 1889. 15—24

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Z l. 1889. nastopil je „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edin večji gospodarski list in ob enem najcenejši, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888. prinesel je „KMETOVALEC“ na 212 straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedel- skih, živinarskih, vinarskih in gozdarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki uredništvu, blizu 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnjevalo je 50 podob. „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, katerega dobivajo naročniki „KMETOVALCA“ zastoj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888. na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob. — Berilo v „KMETOVALCU“ in „VRTNARJU“ je dandanes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov. — „KMETOVALEC“ s prilogo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gld., učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALCA“ zastoj. Naročila sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izšle številke 12—9